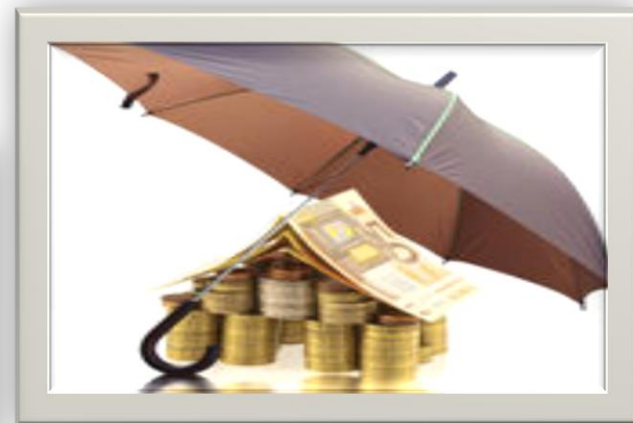
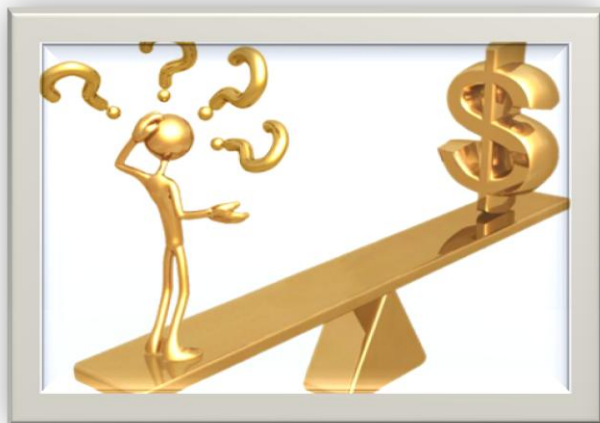

ЗУСТРІЧ-ДИСКУСІЯ В АПУ

08.10.2019

«СТВОРЕННЯ АУДИТОРСЬКОГО КОМІТЕТУ ТА ЙОГО ВЗАЄМОДІЯ З НЕЗАЛЕЖНИМИ АУДИТОРАМИ»

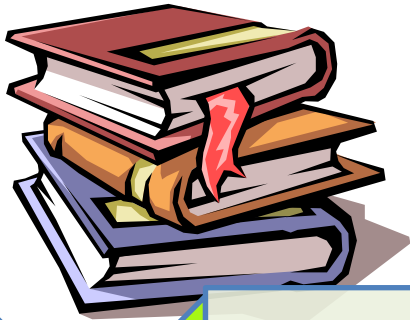

Спiкeр:

Дмитренко Ірина Миколаївна,
д.е.н., доцент, професор
Національного центру обліку та аудиту
Національної академії
статистики, обліку та аудиту
сертифікований аудитор,
Член Аудиторської палати України

К О Н Т Е Н Т

Блок 1

- Загальна система внутрішнього контролю компанії: поняття, зміст, мета, завдання

Блок 2

- Аудиторський комітет: позиціонування у загальній системі внутрішнього контролю, порядок створення, напрями функціонування та взаємодії

Блок 3

- Специфіка взаємодії аудиторського комітету з незалежними аудиторами

**1. Загальна система внутрішнього контролю компанії:
поняття, зміст, мета, завдання**

НОРМАТИВНА БАЗА (1)

1. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258-VIII
2. Принципи корпоративного управління України, затв. рішенням ДКЦПФР від 11.12.2003 № 571 (у редакції затв. рішенням НКЦПФР від 22.07.2014 № 955)
3. Директива 2006/43/ЄС Європейського парламенту та Ради від 17 травня 2006р. про обов'язковий аудит річних звітів та консолідованих звітів
4. Директива 2013/34/ЄС Європейського парламенту та Ради від 26 червня 2013р. «Про щорічну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язані з ними звіти визначених типів компаній»
5. Директива 2014/56/ЄС Європейського парламенту та Ради від 16 квітня 2014р., що вносить зміни до Директиви 2006/43/ЄС про обов'язковий аудит річних звітів та консолідованих звітів
6. Регламент (ЄС) 537/2014 Європейського парламенту та Ради від 16 квітня 2014р. «Про особливі вимоги до обов'язкового аудиту суб'єктів суспільного інтересу та скасування Рішення Європейської Комісії 2005/909/ЄК»

Загрози бізнесу компаній

ЗАГРОЗИ БІЗНЕСУ – все, що заважає досягненню мети, знижує ефективність роботи системи, завдає шкоди інтересам власників та компанії

ЗАГРОЗИ ВИНΙΚАЮТЬ :

- із внутрішнього середовища компанії;
- із зовнішнього економічного та правового середовища.

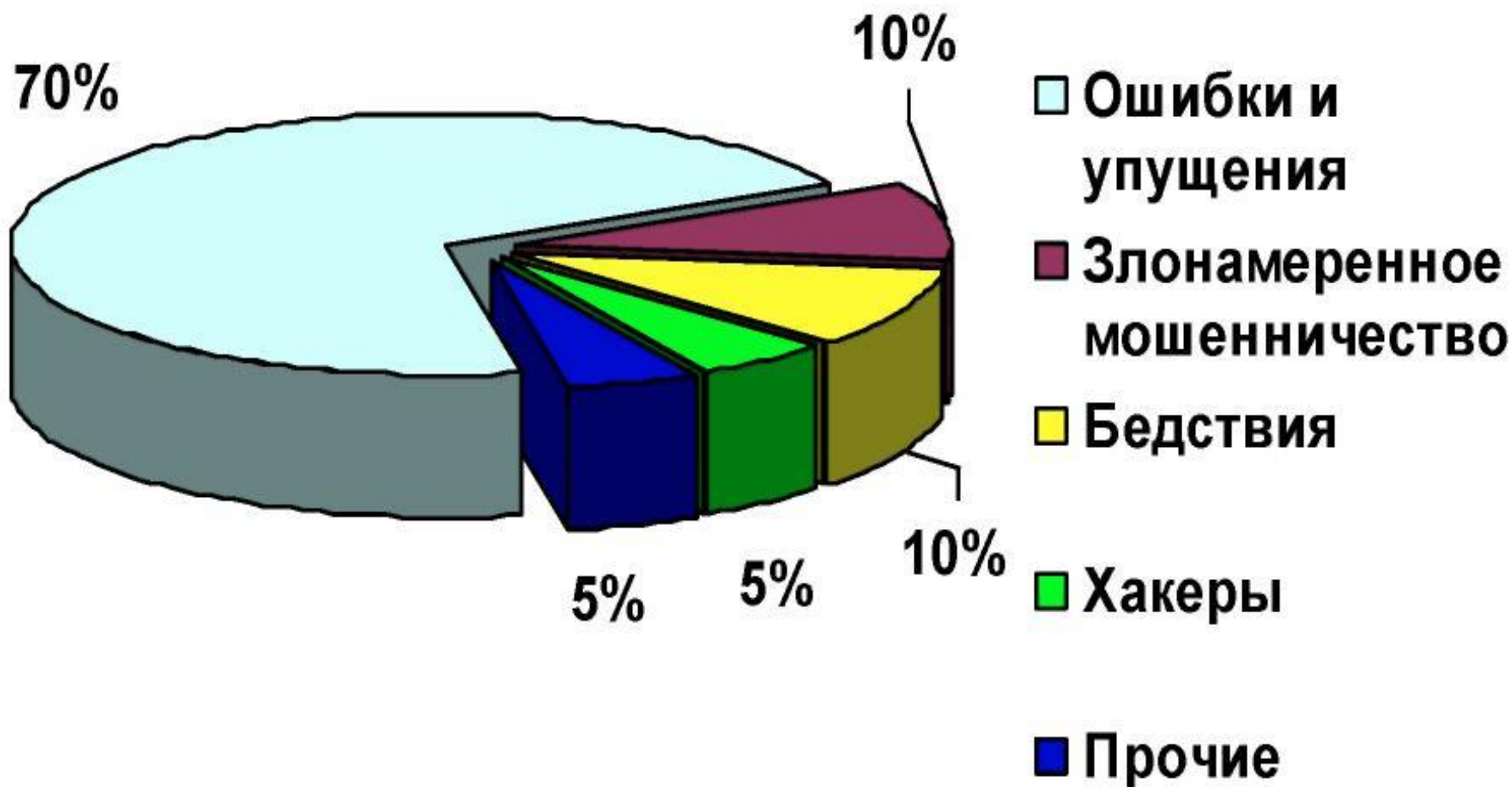
НОСІЇ ЗАГРОЗ:

ВНУТРІШНІ : дії вищого та виконавчого персоналу системи управління, стиль організації системи управління, філософія управління, контрольне середовище системи управління; шахрайство персоналу, тобто **люди (власники, менеджмент, персонал)**.

ЗОВНІШНІ : законодавче регулювання бізнесу, фіскальна практика, криміногенна ситуація у економічному середовищі, тобто **держави, контрагенти (ділові партнери), треті недружні особи (люди, фірми)**.

ЗАХИСТ ВІД ЗАГРОЗ (зниження їх до прийнятного рівня) – **ефективність системи внутрішнього контролю** в практиці управління компанією

Угрозы активам Компании

(зарубіжний досвід)

Загрози бізнесу в Україні

№ з/п	ВИДИ ЗАГРОЗ	Частка впливу, %	Внутрішні чинники, %
1.	Державні фіскальні перевірки	30,0	
2.	Шахрайство персоналу	25,0	→ 25,0
3.	Помилки персоналу	18,0	→ 18,0
4.	Рейдерські атаки	15,0	
5.	Відсутність виконавчої дисципліни	12,0	→ 12,0
ВСЬОГО		100,0	55,0

КОНТРОЛЬ –
це та професійна послуга, яку
керуючий має постійно
надавати своїм підлеглим

Вислів японських менеджерів

Глосарій термінів до МСА

Внутрішній контроль – це процес, який здійснюється з урахуванням впливу осіб, наділених повноваженнями управління та найвищого управління, а також іншого персоналу, який надає обґрунтовану впевненість щодо досягнення цілей суб'єкта господарювання стосовно достовірності фінансової звітності, ефективності діяльності та дотримання законів і нормативних актів.

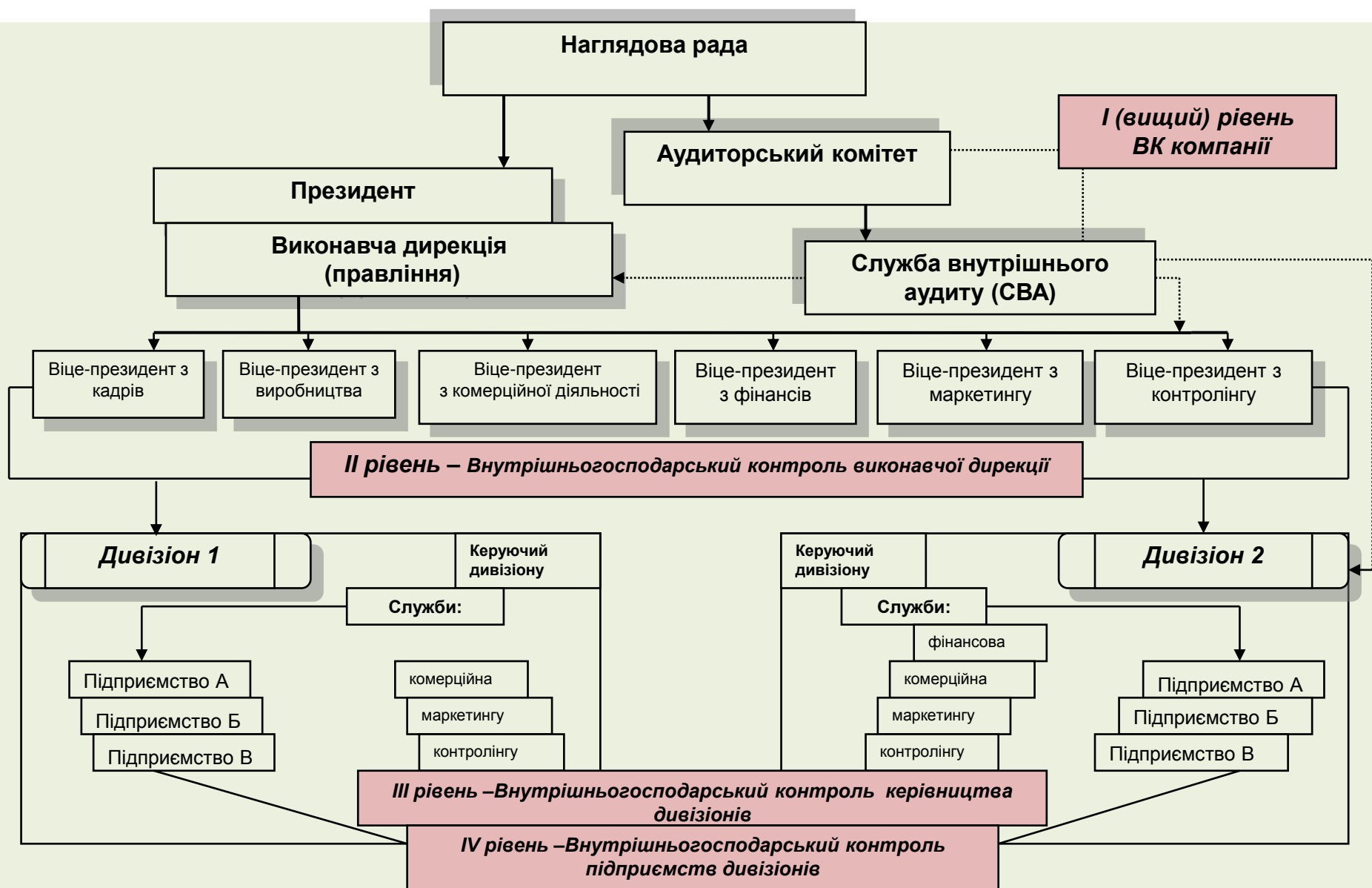

Система внутрішньокорпоративного контролю – система заходів із реалізації волі власників компаній, що є корпоративними системами, на усіх ієрархічних рівнях управління та господарювання шляхом регламентованої діяльності відповідних органів та суб'єктів контролю з метою забезпечення функціонування зазначених компаній у заданому режимі (без відхилень, з мінімальним ризиком, або таким, що не перевищує їх ризик-апетит).

До складу **загальної системи внутрішньокорпоративного контролю** належать підсистема внутрішнього аудиту та підсистема внутрішньогосподарського контролю на відповідних рівнях організаційної структури управління компанією.

Поняття внутрішньокорпоративного контролю об'єднує змістове наповнення контрольної функції з середовищем її реалізації на захист інтересів різних груп власників.

Рівні, органи та суб'єкти загальної системи внутрішньокорпоративного контролю

Порівняльний аналіз.

Внутрішньогосподарський контроль та внутрішній аудит

Внутрішньогосподарський контроль – одна із функцій будь-якого робітника (керівника, виконавця) на своєму робочому місці у межах відведених йому безпосередніх повноважень

МІСЦЕ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ

Внутрішній аудит (служба) - спеціальний підрозділ із спеціальними повноваженнями та визначеною професійною незалежністю

Сравнительный анализ.

Внутрихозяйственный контроль и внутренний аудит

*Внутрішньогосподарський контроль –
забезпечення дотримання встановлених
правил, норм, законодавства, технологій,
планів, програм, прав та обов'язків*

М Е Т А

*Внутрішній аудит – забезпечення
захисту бізнесу, інтересів власників,
попередження, виявлення та
мінімізація ризиків*

Порівняльний аналіз.

Внутрішньогосподарський контроль та внутрішній аудит

*Внутрішньогосподарський контроль –
на предмет безпосереднього управління*

В П Л И В

*Внутрішній аудит – на всю систему
управління в цілому*

Порівняльний аналіз.

Внутрішньогосподарський контроль та внутрішній аудит

*Внутрішньогосподарський контроль –
зазвичай перед безпосереднім та вищим
керівником*

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

*Внутрішній аудит – перед органом
власника (Наглядовою радою)*

Обмеження системи внутрішнього контролю

- вплив людського чинника на рівні застосування суджень та можливості припускати помилки;
- необхідність враховувати та вимірювати витрати на контроль з вигодами від нього;
- можливість «зривів» контролю;
- можливість анулювання контролю керівництвом суб'єкта господарювання;
- можливість змови між двома або більшою кількістю осіб

Внутрішній аудит – діяльність з надання незалежних та об'єктивних гарантій (упевненості) і консультацій, спрямованих на удосконалення економічної діяльності організації.

Внутрішній аудит допомагає організації досягти поставлених цілей, використовуючи системний та послідовний підхід до оцінки та підвищення ефективності процесів управління ризиками, внутрішнього контролю і корпоративного управління.

Внутренняя среда

- Деятельность Наблюдательного совета (Совета директоров)
- Философия управления рисками
- Честность и этические ценности
- Организационная структура
- Делегирование полномочий
- Распределение ответственности

Определение потенциальных риск-событий

- События, оказывающие влияние на достижение целей организации, определяются с учетом их разделения на риски и возможности
- Возможности учитываются в процессе формирования стратегии и постановки целей

Реагирование на риск

- Выбор методов реагирования
- Разработанные мероприятия позволяют привести выявленный риск в соответствие с допустимым уровнем риск-аппетита

Информация и коммуникации

- Необходимая информация определяется, фиксируется и передается в такой форме и в такие сроки, которые позволяют сотрудникам выполнять их функциональные обязанности

Постановка целей (!!! - ПЛАНОВ)

- Цели определяются до выявления событий, которые могут оказать влияние на их достижение
- Руководство компании имеет правильно организованный процесс выбора и формулирования целей, эти **цели соответствуют** миссии организации и **уровню ее риск-аппетита**

Оценка рисков

- Риски анализируются с учетом вероятности их возникновения и степени влияния с целью определения действий по их управлению
- Риски оцениваются с точки зрения присущего и остаточного риска

Средства контроля (контрольные процедуры)

- Политики и процедуры разработаны и установлены таким образом, чтобы обеспечивать разумную гарантию того, что **реагирование на возникающий риск** происходит эффективно и своевременно

Мониторинг

- Весь процесс управления рисками организации отслеживается и по необходимости корректируется

Принципова схема Моделі COSO ERM (2004) – функціональний потенціал СВКК

Організаційний потенціал системи внутрішньокорпоративного контролю

- ❖ *Положення про Аудиторський комітет*
- ❖ *Положення про службу внутрішнього аудиту*
- ❖ *Положення про внутрішньогосподарський контроль*
- ❖ *Регламент проведення внутрішніх контрольних заходів на рівні бізнес-одиниць (відокремлених підрозділів) компанії*
- ❖ *Посадові інструкції персоналу служби внутрішнього аудиту та іншого персоналу управлінських підрозділів*

2. Аудиторський комітет:

позиціонування у загальній системі внутрішнього контролю, порядок створення, напрями функціонування та зваємодії у внутрішньому та зовнішньому контрольному середовищі компанії

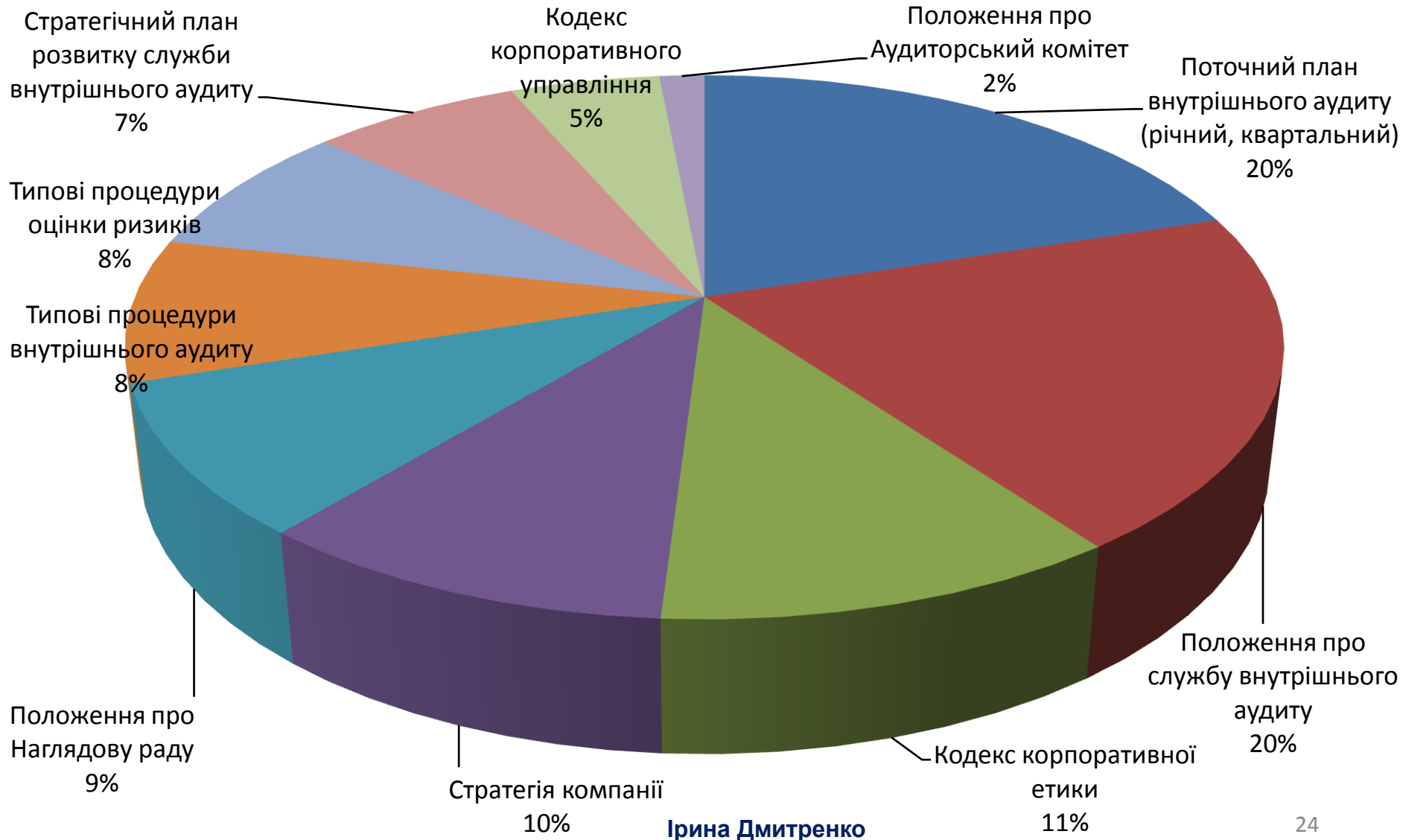

НОРМАТИВНА БАЗА (2)

1. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258-VIII
2. Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.09.2008 № 514-VI (в редакції від 17.06.2018)
3. Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 N 996-XIV (в редакції від 16.11.2018)
4. Принципи корпоративного управління України, затв. рішенням ДКЦПФР від 11.12.2003 № 571 (у редакції затв. рішенням НКЦПФР від 22.07.2014 № 955)

Наявність організаційних регламентів систем внутрішньокорпоративного контролю та корпоративного управління в компаніях корпоративного сектору України

Закон України “Про акціонерні товариства” від 17.09.2008 № 514-VI (в редакції від 17.06.2018)

Розділ VIII. Наглядова рада акціонерного товариства

Стаття 56. Комітети наглядової ради. Корпоративний секретар

1. Наглядова рада акціонерного товариства може утворювати постійні та тимчасові комітети з числа її членів для попереднього вивчення і підготовки до розгляду на засіданні питань, що належать до компетенції наглядової ради. Вимоги щодо утворення наглядовою радою банку комітетів, їх функціонування та складу визначаються цим Законом з урахуванням Закону України "Про банки і банківську діяльність".

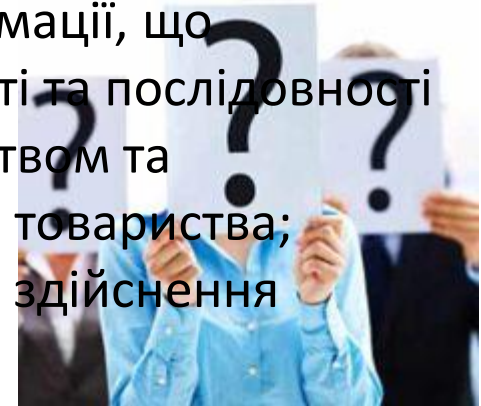
У публічному акціонерному товаристві та акціонерному товаристві, у статутному капіталі якого більше 50 відсотків акцій (часток, паїв) належить державі, а також акціонерному товаристві, 50 і більше відсотків акцій (часток, паїв) якого знаходяться у статутних капіталах господарських товариств, частка держави в яких становить 100 відсотків, **обов'язково утворюються комітет з питань аудиту**, комітет з питань визначення винагороди посадовим особам товариства (далі - комітет з винагород) і комітет з питань призначень. При цьому комітет з винагород та комітет з питань призначень можуть бути об'єднані. **Комітет з питань аудиту**, комітет з винагород і комітет з питань призначень очолюють члени наглядової ради товариства, які є незалежними директорами. **Більшість членів зазначених комітетів повинні становити незалежні директори.**

Закон України “Про акціонерні товариства” від 17.09.2008 № 514-VI (в редакції від 17.06.2018)

Стаття 56-3. Комітет наглядової ради з питань аудиту (1)

1. До предмета відання комітету з питань аудиту щодо організації внутрішнього аудиту належать:

- 1) здійснення моніторингу** цілісності фінансової інформації, що надається товариством, зокрема перегляд відповідності та послідовності бухгалтерських методів, що використовуються товариством та юридичними особами, що перебувають під контролем товариства;
- 2) перегляд** не менше одного разу на рік **ефективності** здійснення **внутрішнього аудиту** та **систем управління ризиками**;
- 3) надання рекомендацій** щодо підбору, призначення, перепризначення та звільнення **керівника відділу внутрішнього аудиту** та відділу бюджету або іншого підрозділу, до компетенції якого належить питання бюджетування;
- 4) складання проекту бюджету наглядової ради** товариства та подання його на затвердження.

Закон України “Про акціонерні товариства” від 17.09.2008 № 514-VI (в редакції від 17.06.2018)

Стаття 56-3. Комітет наглядової ради з питань аудиту (2)

2. До компетенції комітету з питань аудиту щодо зовнішнього аудитора (аудиторської фірми), залученого товариством, належать:

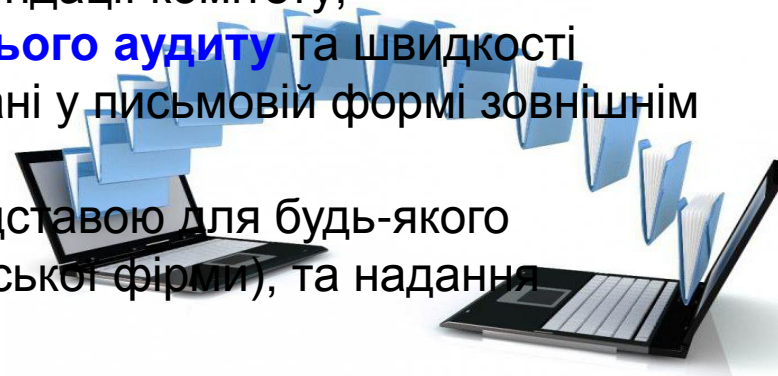
1) надання рекомендацій наглядовій раді щодо підбору, призначення, перепризначення та звільнення зовнішнього аудитора (аудиторської фірми) та умов договору з ним;

2) контроль незалежності та об'єктивності зовнішнього аудитора (аудиторської фірми) відповідно до Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг;

3) встановлення та застосування офіційного визначення політики, видів послуг, які не підлягають аудиту та які виключені або допустимі після перевірки комітетом або допустимі без рекомендації комітету;

4) перегляд ефективності процесу зовнішнього аудиту та швидкості реагування керівництва на рекомендації, надані у письмовій формі зовнішнім аудитором (аудиторською фірмою);

5) дослідження проблем, що можуть бути підставою для будь-якого звільнення зовнішнього аудитора (аудиторської фірми), та надання рекомендацій щодо будь-яких необхідних дій.

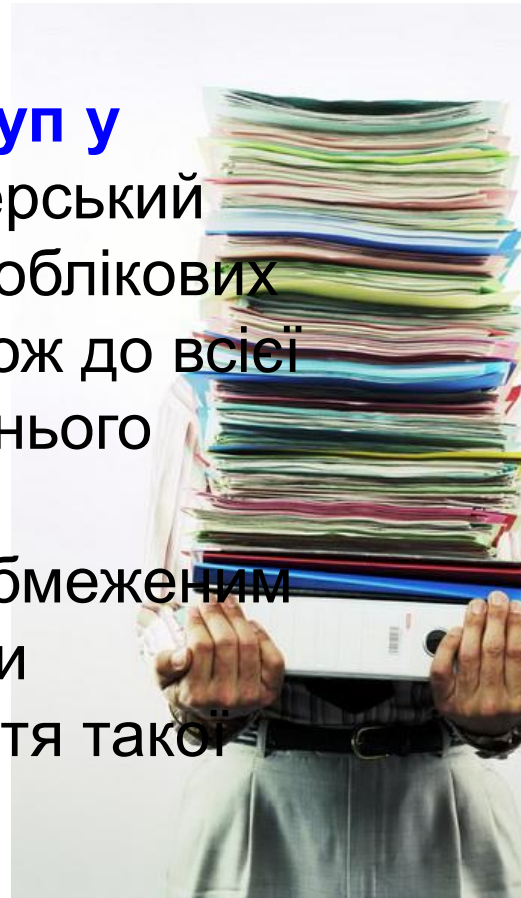

Закон України “Про акціонерні товариства” від 17.09.2008 № 514-VI (в редакції від 17.06.2018)

Стаття 56-3. Комітет наглядової ради з питань аудиту (3)

3. Члени комітету мають **необмежений доступ у повному обсязі до інформації** про бухгалтерський облік товариства (у тому числі до первинних облікових документів), його фінансову діяльність, а також до всієї інформації, пов’язаної з проведенням зовнішнього аудиту.

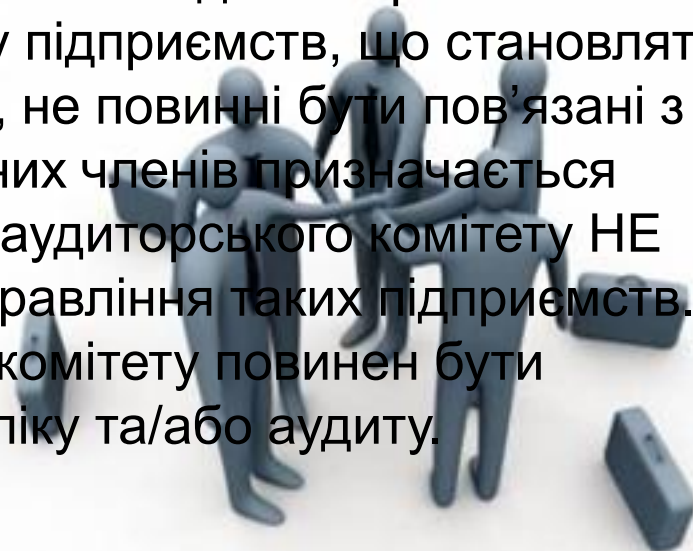
У разі надання члену комітету інформації з обмеженим доступом така особа зобов’язана забезпечити дотримання режиму користування та розкриття такої інформації, встановленого законом.

Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” від 21.12.2017 № 2258-VIII

Стаття 34. Аудиторський комітет (1)

- 1.** Великі підприємства зобов'язані створити аудиторський комітет або покласти відповідні функції на ревізійну комісію або наглядову раду, що створюється відповідно до законодавства.
- 2.** Інші підприємства, які належать до підприємств, що становлять суспільний інтерес, можуть покласти функції аудиторського комітету на окремий підрозділ органу управління або на наглядовий орган.
- 3.** Більшість членів аудиторського комітету підприємств, що становлять суспільний інтерес (у разі його створення), не повинні бути пов'язані з такими підприємствами. З числа незалежних членів призначається Голова аудиторського комітету. До складу аудиторського комітету НЕ можуть входити посадові особи органів управління таких підприємств.
- 4.** Щонайменше один член аудиторського комітету повинен бути компетентним у сфері бухгалтерського обліку та/або аудиту.

Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” від 21.12.2017 № 2258-VIII

Стаття 34. Аудиторський комітет (2)

5. Аудиторський комітет підприємства, що становить суспільний інтерес, або орган (підрозділ), на який покладено відповідні функції, має забезпечити:

1) інформування загальних зборів акціонерів (учасників) або іншого вищого органу управління відповідно до законодавства, органу управління або наглядового органу підприємства про результати обов'язкового аудиту фінансової звітності;

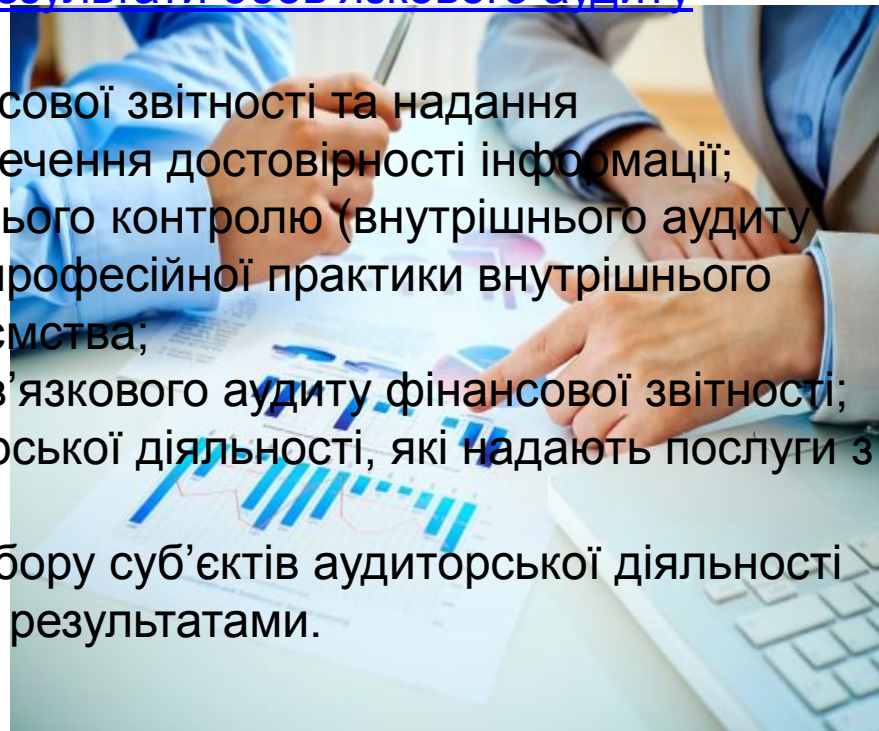
2) моніторинг процесу складання фінансової звітності та надання рекомендацій і пропозицій щодо забезпечення достовірності інформації;

3) оцінку ефективності систем внутрішнього контролю (внутрішнього аудиту відповідно до міжнародних стандартів професійної практики внутрішнього аудиту) та управління ризиками підприємства;

4) моніторинг виконання завдань з обов'язкового аудиту фінансової звітності;

5) оцінку незалежності суб'єктів аудиторської діяльності, які надають послуги з обов'язкового аудиту;

6) проведення прозорого конкурсу з відбору суб'єктів аудиторської діяльності та обґрунтування рекомендацій за його результатами.

Аудиторський комітет – колегіальний консультативний робочий орган, який створюється для здійснення нагляду та координації у сфері внутрішнього та зовнішнього контролю за фінансово-господарською діяльністю з метою сприяння Наглядовій раді компанії у реалізації стратегії сталого розвитку

Нагляд - дії, спрямовані на забезпечення належного якісного рівня функціонування суб'єктів системи внутрішнього контролю Компанії та зовнішніх аудиторів у відповідності до законодавства України, міжнародних стандартів аудиту, внутрішніх стандартів та регламентів.

Координація - дії, спрямовані на забезпечення ефективної взаємодії зовнішніх аудиторів, органів державного контролю та суб'єктів системи внутрішнього контролю Компанії під час перевірки фінансової звітності та іншої інформації про фінансово-господарську діяльність Компанії.

Аудиторський комітет Наглядової ради МІСІЯ

 Нагляд за повнотою та достовірністю фінансової звітності

 Нагляд за надійністю та ефективністю загальної системи внутрішньокорпоративного контролю

 Нагляд за **незалежністю** зовнішнього та внутрішнього аудиту

 Нагляд за процесом забезпечення дотримання законодавства та Кодексу корпоративної етики компанії

Загрози незалежності аудиторів:

- «Загроза особистої (фінансової, майнової) зацікавленості»
- «Загроза власної оцінки»
- «Загроза заступництва»
- «Загроза близького знайомства, родинних стосунків»
- «Загроза тиску (шантажу)»

Аудиторський комітет Наглядової ради

Мета функціонування:

сприяння Наглядовій раді у виконанні обов'язків з нагляду за діяльністю виконавчої дирекції (Правління) на підставі координації внутрішнього та зовнішнього контролю й захисту прав усіх груп акціонерів (власників)

Аудиторський комітет Наглядової ради

ПОВНОВАЖЕННЯ:

- ❁ брати участь у проведенні конкурсу та рекомендувати на затвердження загальним зборам акціонерів кандидатури зовнішніх аудиторів, оцінювати якість послуг зовнішнього аудитора;
- ❁ затверджувати призначення та дострокове припинення повноважень керівника служби внутрішнього аудиту;
- ❁ проводити зустрічі з зовнішніми і внутрішніми аудиторами без участі представників менеджменту компанії;
- ❁ ініціювати або проводити розслідування;
- ❁ запитувати і отримувати будь-яку інформацію, що стосується компанії, від співробітників компанії;
- ❁ залучати незалежних консультантів;
- ❁ запрошувати на свої засідання працівників компанії, представників зовнішнього аудитора і незалежних консультантів.

Регламент діяльності

Положення про Аудиторський комітет компанії

- 1) загальні положення;
- 2) функції аудиторського комітету;
- 3) завдання аудиторського комітету;
- 4) склад аудиторського комітету;
- 5) права, обов'язки та відповідальність аудиторського комітету (голови, членів, секретаря);
- 6) організація роботи та порядок проведення засідань аудиторського комітету;
- 7) протокол засідання аудиторського комітету;
- 8) взаємодія аудиторського комітету з органами компанії та іншими особами;
- 9) інсайдерська інформація;
- 10) порядок звітування аудиторського комітету;
- 11) забезпечення діяльності, винагорода та припинення повноважень членів аудиторського комітету

Члени Аудиторського комітету

(міжнародний досвід за рекомендаціями Спеціальної
Вищої комісії по аудиторським комітетам -
(Blue Ribbon Committee, USA)

Оптимальна кількість членів АК – від 3 до 5 осіб.

Персональний склад - невиконавчі директори корпорації, які є власниками не більше 5% акцій, що мають знання в області відповідного бізнесу, ризиків і механізмів контролю компанії, бухгалтерського обліку та управління фінансами, здатності пропонувати нові або альтернативні рішення і вносити конструктивні пропозиції.

Строк повноважень – від одного до трьох років з можливим перепризначенням на повторний строк.

Члени Аудиторського комітету

Обов'язки членів АК пов'язані з позиціонуванням по відношенню до служби внутрішнього аудиту корпорації і зовнішнім незалежним аудиторам.

Позиція по відношенню до служби внутрішнього аудиту: забезпечення стабільного функціонування цієї служби відповідно до цілей корпорації; аналіз результативності її роботи, а також забезпечення прийняття керівництвом заходів щодо схваленим АК рекомендацій внутрішніх аудиторів.

Позиція по відношенню до зовнішніх аудиторів: попередня оцінка їх незалежності, вирішення питання про призначення зовнішніх аудиторів, аналіз результативності їх роботи і забезпечення прийняття керівництвом заходів щодо схваленим АК рекомендацій незалежних аудиторів.

Модель «Три лінії захисту» компанії

3. Специфіка взаємодії аудиторського комітету та незалежних аудиторів

НОРМАТИВНА БАЗА (3)

1. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017 № 2258-VIII
2. Директива 2006/43/ЄС Європейського парламенту та Ради від 17 травня 2006р. про обов'язковий аудит річних звітів та консолідованих звітів
3. Директива 2013/34/ЄС Європейського парламенту та Ради від 26 червня 2013р. «Про щорічну фінансову звітність, консолідовану фінансову звітність та пов'язані з ними звіти визначених типів компаній»
4. Директива 2014/56/ЄС Європейського парламенту та Ради від 16 квітня 2014р., що вносить зміни до Директиви 2006/43/ЄС про обов'язковий аудит річних звітів та консолідованих звітів
5. Регламент (ЄС) 537/2014 Європейського парламенту та Ради від 16 квітня 2014р. «Про особливі вимоги до обов'язкового аудиту суб'єктів суспільного інтересу та скасування Рішення Європейської Комісії 2005/909/ЄК»

Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” від 21.12.2017 № 2258-VIII

Стаття 23. Вимоги до внутрішньої організації суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності (1)

1. Суб'єкт аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності має забезпечити:

1) незалежність та об'єктивність аудиторів та ключового партнера при наданні аудиторських послуг, зокрема шляхом впровадження відповідних політики та процедур, а також наявність системи контролю за їх виконанням;

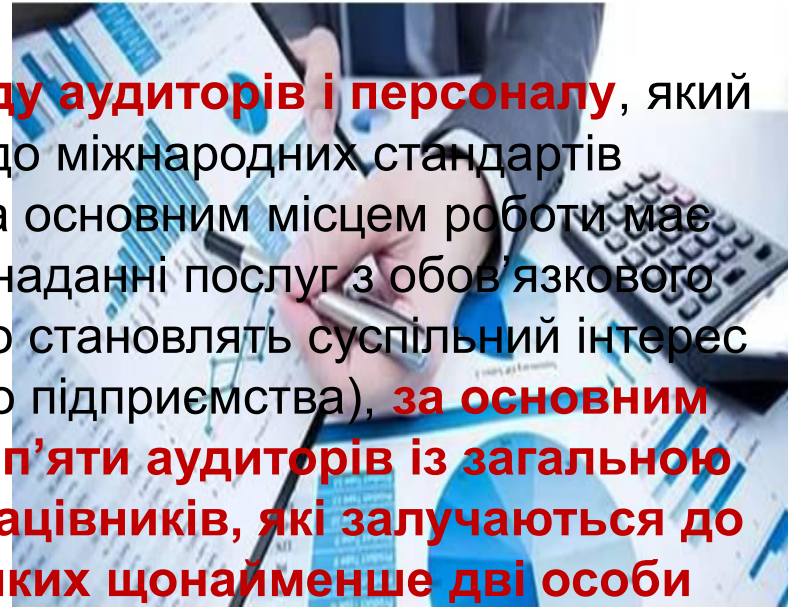
2) запровадження системи внутрішнього контролю, процедур реєстрації та обліку фактів, інформація про які підлягає фіксації та розкриттю відповідно до цього Закону, механізмів внутрішнього контролю, застосування методики оцінки ризиків, заходів та засобів для захисту систем обробки інформації;

3) можливість інформування уповноваженої особи суб'єкта аудиторської діяльності про факти порушень вимог цього Закону його працівниками;

Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” від 21.12.2017 № 2258-VIII

Стаття 23. Вимоги до внутрішньої організації суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності (2)

4) достатній рівень кваліфікації та досвіду аудиторів і персоналу, який залучається до надання послуг відповідно до міжнародних стандартів аудиту. В суб'єкті аудиторської діяльності за основним місцем роботи має працювати не менше трьох аудиторів. При наданні послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес (крім тих, що відповідають критеріям малого підприємства), **за основним місцем роботи має працювати не менше п'яти аудиторів із загальною чисельністю штатних кваліфікованих працівників, які залучаються до виконання завдань, не менше 10 осіб, з яких щонайменше дві особи повинні підтвердити кваліфікацію** відповідно до [статті 19](#) цього Закону або мати чинні сертифікати (дипломи) професійних організацій, що підтверджують високий рівень знань з міжнародних стандартів фінансової звітності. Перелік професійних організацій, сертифікат (диплом) яких свідчить про високий рівень відповідних знань, затверджується Радою нагляду;

Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” від 21.12.2017 № 2258-VIII

Стаття 23. Вимоги до внутрішньої організації суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності (3)

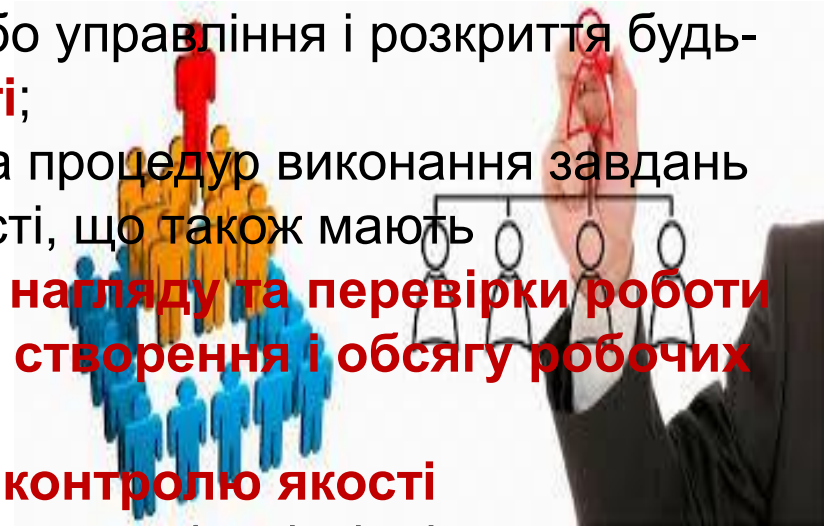

5) достатній рівень забезпеченості працівниками за основним місцем роботи для виконання завдань з обов'язкового аудиту фінансової звітності. У разі залучення до надання цих послуг аудиторів та інших працівників, які не є працівниками за основним місцем роботи суб'єкта аудиторської діяльності, суб'єкт аудиторської діяльності зобов'язаний вжити заходів для недопущення зниження якості внутрішнього контролю. Участь працівників суб'єкта аудиторської діяльності, які працюють не за основним місцем роботи, у виконанні завдань з обов'язкового аудиту фінансової звітності не впливає на обсяг відповідальності суб'єкта аудиторської діяльності, яка на нього покладається відповідно до законодавства та договору, укладеного з юридичною особою, якій надаються відповідні послуги;

Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” від 21.12.2017 № 2258-VIII

Стаття 23. Вимоги до внутрішньої організації суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності (4)

- 6)** запровадження організаційних та адміністративних механізмів для попередження, ідентифікації, усунення або управління і розкриття будь-яких ризиків та загроз своїй **незалежності**;
- 7)** запровадження внутрішньої політики та процедур виконання завдань з обов'язкового аудиту фінансової звітності, що також мають передбачати обов'язковість **інструктажу, нагляду та перевірки роботи аудиторів** та інших працівників, вимог до **створення і обсягу робочих документів** аудитора;
- 8)** запровадження **внутрішньої системи контролю якості аудиторських послуг**. Відповідальність за організацію і ефективне функціонування внутрішньої системи контролю якості несе керівник суб'єкта аудиторської діяльності, при цьому ним може бути призначена відповідальна особа лише з числа аудиторів, яка є працівником суб'єкта аудиторської діяльності за основним місцем роботи;

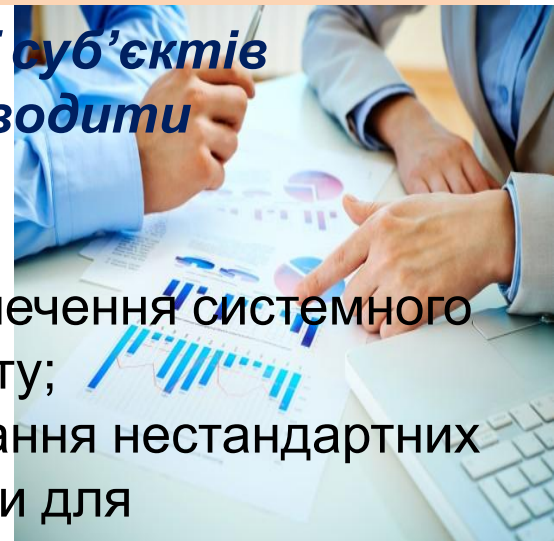
Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” від 21.12.2017 № 2258-VIII

Стаття 23. *Вимоги до внутрішньої організації суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності (5)*

9) використання вищезазначених внутрішніх процедур, систем, механізмів та ресурсів для забезпечення системного та регулярного надання послуг з обов'язкового аудиту;

10) запровадження механізмів реєстрації та розв'язання нестандартних ситуацій, що мають або можуть мати суттєві наслідки для неупередженості діяльності аудиторів та ключових партнерів, пов'язаної з наданням послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності;

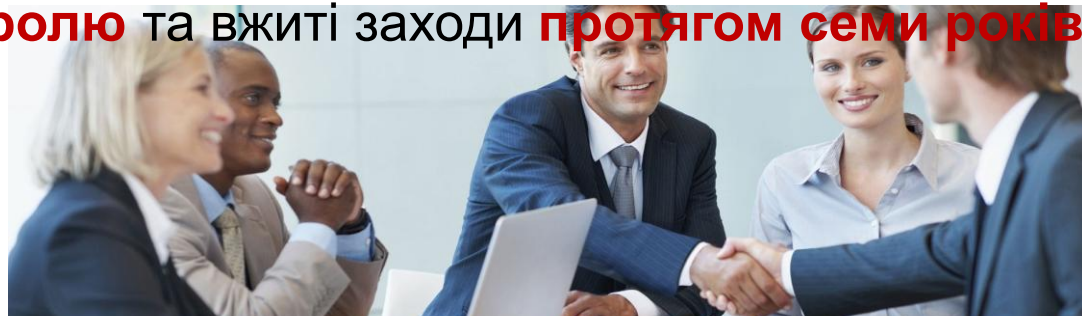
11) застосовування політики оплати праці персоналу, залученого до виконання завдань з обов'язкового аудиту, що передбачала б стимули для забезпечення якості робіт. При цьому винагорода, отримана суб'єктом аудиторської діяльності від юридичної особи за послуги, не пов'язані з обов'язковим аудитом фінансової звітності, не може будь-яким способом враховуватися при визначенні обсягу оплати праці аудиторам та іншим працівникам, залученим до виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності цієї юридичної особи;

Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” від 21.12.2017 № 2258-VIII

Стаття 23. Вимоги до внутрішньої організації суб'єктів аудиторської діяльності, які мають право проводити обов'язковий аудит фінансової звітності (6)

12) постійний моніторинг, оцінювання відповідності та ефективності внутрішньої політики і процедур, системи внутрішнього контролю, у тому числі щорічна оцінка внутрішньої системи контролю якості та вжиття відповідних заходів для усунення будь-яких недоліків. Суб'єкт аудиторської діяльності може залучати для незалежного оцінювання внутрішньої системи контролю якості професійні організації аудиторів. Суб'єкт аудиторської діяльності повинен **зберігати інформацію про результати оцінки ефективності системи внутрішнього контролю** та вжиті заходи **протягом семи років**.

I рівень

Репутація і кваліфікація персоналу САД

Ціна послуги

Комфортність процесу надання послуг

Досвід попередніх років щодо взаємодії між суб'єктом аудиторської діяльності та суб'єктом господарювання

II рівень

Досвід зростання ефективності діяльності суб'єкта господарювання після запровадження аудиторських рекомендацій

Співставлення втрат та ризиків, які можуть виникати у разі неврахування застережень та рекомендацій аудитора

Готовність управлінського персоналу суб'єкта господарювання прийняти відповідальність за результати фінансово-господарської діяльності з урахуванням рекомендацій аудитора

Модель відбору аудиторських фірм суб'єктом господарювання

Положення про конкурсний відбір суб'єктів аудиторської діяльності*

1. Загальні положення
2. Порядок проведення конкурсу
3. Критерії відбору суб'єктів аудиторської діяльності
4. Закупівля послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності компанії

* Погоджується з головою аудиторського комітету компанії

Об'ява про проведення конкурсу: інформаційний контент

- загальна інформація про компанію;
- початкова та кінцева дата подання заявок, що встановлюються таким чином, щоб загальний строк був не меншим, ніж 15 робочих днів з дати початку подання заявок учасниками конкурсу;
- інформація про контактну особу ПАТ «...»;
- спосіб подання заявок учасниками конкурсу;
- інша необхідна інформація про проведення конкурсу

Загальні критерії конкурсного відбору суб'єктів аудиторської діяльності (1)

- 1)** включення аудиторської фірми у відповідний розділ Реєстру суб'єктів аудиторської діяльності;
- 2)** незалежність від компанії - організатора конкурсу (у відповідності до вимог національного законодавства та вимог самої компанії);
- 3)** репутація аудиторської фірми (рекомендації партнерів або контрагентів, місце у рейтингах, публікації у пресі та ін.);
- 4)** знання аудиторами галузі, в якій компанія здійснює діяльність;
- 5)** досвід аудиторської фірми щодо виконання завдань з обов'язкового аудиту компанії - організатора конкурсу;

Загальні критерії конкурсного відбору суб'єктів аудиторської діяльності (2)

- 6) професійні можливості аудиторської фірми, достатність ресурсів (наприклад, наявність у штаті аудиторської фірми не менше ніж визначена кількість сертифікованих аудиторів (10);
- 7) здатність надавати послуги у необхідні строки з урахуванням географічного розташування структурних підрозділів компанії - організатора конкурсу;
- 8) наявність у аудиторської фірми внутрішньофірмових стандартів та методик професійної діяльності, а також внутрішньофірмових процедур незалежного контролю якості виконання завдань, зокрема з обов'язкового аудиту фінансової звітності;
- 9) страхування професійної відповідальності аудиторської фірми на суму не менше визначеної величини;
- 10) загальна вартість послуг та її відповідність ринковому рівню

Критерії конкурсного відбору суб'єктів аудиторської діяльності (ПРИКЛАД) - 1

Критерій	Підтверджувальні документи
У суб'єкта аудиторської діяльності за основним місцем роботи має працювати не менше 10 аудиторів, які включені до 1-го розділу Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, що розміщений на сайті Аудиторської палати України	<i>Завірена печаткою та підписом керівника або уповноваженої особи учасника довідка довільної форми про наявність у штаті учасника не менше 10 аудиторів, які включені до 1-го розділу Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності, що розміщений на сайті АПУ</i>
Загальна чисельність штатних кваліфікованих працівників суб'єкта аудиторської діяльності, які залучаються до виконання завдань , має складати не менше 100 осіб	<i>Завірена печаткою та підписом керівника учасника довідка довільної форми про чисельність (не менше 100 працівників), які безпосередньо залучені до надання аудиторських послуг і працюють на умовах повної зайнятості та з якими укладений трудовий договір; статистична звітність форма № 1 ПВ за актуальний квартал</i>
Із загальної чисельності штатних кваліфікованих працівників суб'єкта аудиторської діяльності, які залучаються до виконання завдань, щонайменше 10 осіб повинні підтвердити кваліфікацію відповідно до ст. 19 Закону № 2258 або мати чинні сертифікати (дипломи) професійних організацій, що підтверджують високий рівень знань з міжнародних стандартів фінансової звітності. Перелік професійних організацій, сертифікат (диплом) яких свідчить про високий рівень відповідних знань, затверджується Радою нагляду за аудиторською діяльністю	<i>Завірена печаткою (за наявності) та підписом керівника або уповноваженої особи учасника довідка довільної форми про наявність у штаті учасника не менше 10 осіб, які мають принаймні один документ, що підтверджує кваліфікацію відповідно до ст. 19 Закону № 2258, або чинний сертифікат (диплом) однієї з професійних організацій, перелік яких затверджується Радою з нагляду, що підтверджує високий рівень знань з міжнародних стандартів фінансової звітності</i>

Критерії конкурсного відбору суб'єктів аудиторської діяльності (ПРИКЛАД) - 2

Критерій	Підтверджувальні документи
Винагороди суб'єкта аудиторської діяльності від кожного з підприємств, що становлять суспільний інтерес, яким надавалися послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності протягом цього періоду, не перевищувала 15 відсотків загальної суми доходу від надання аудиторських послуг	<i>Завірена печаткою та підписом керівника або уповноваженої особи учасника довідка довільної форми про те, що у нього за попередній річний звітний період сума винагороди від кожного з підприємств, що становлять суспільний інтерес, яким надавалися послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності протягом цього періоду, не перевищувала 15 відсотків від загальної суми доходу від надання аудиторських послуг</i>
Суб'єкт аудиторської діяльності не має обмежень, пов'язаних з тривалістю надання послуг ПАТ «...» (безперервна тривалість виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності ПАТ «...», як суспільно значимого підприємства, для суб'єкта аудиторської діяльності не може перевищувати 10 років)	<i>Завірена печаткою (за наявності) та підписом керівника або уповноваженої особи учасника довідка довільної форми про безперервну тривалість виконання завдань з обов'язкового аудиту фінансової звітності ПАТ «...»</i>
Надаючи послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності ПАТ «...», суб'єкт аудиторської діяльності не надає та не буде одночасно надавати такі неаудиторські послуги , які встановлені в п. 4 ст. 6 Закону № 2258	<i>Завірена печаткою (за наявності) та підписом керівника або уповноваженої особи учасника довідка довільної форми про ненадання ПАТ «...» та його відокремленим підрозділам неаудиторських послуг</i>
Суб'єкти аудиторської діяльності, які можуть бути призначені для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності ПАТ «...», мають бути включені до переліку аудиторських компаній, прийнятних для установ – кредиторів.	<i>Завірена печаткою (за наявності) та підписом керівника або уповноваженої особи учасника копія довідки довільної форми, виданої БАНКОМ, що учасник є в переліку аудиторських компаній, прийнятних для банку</i>

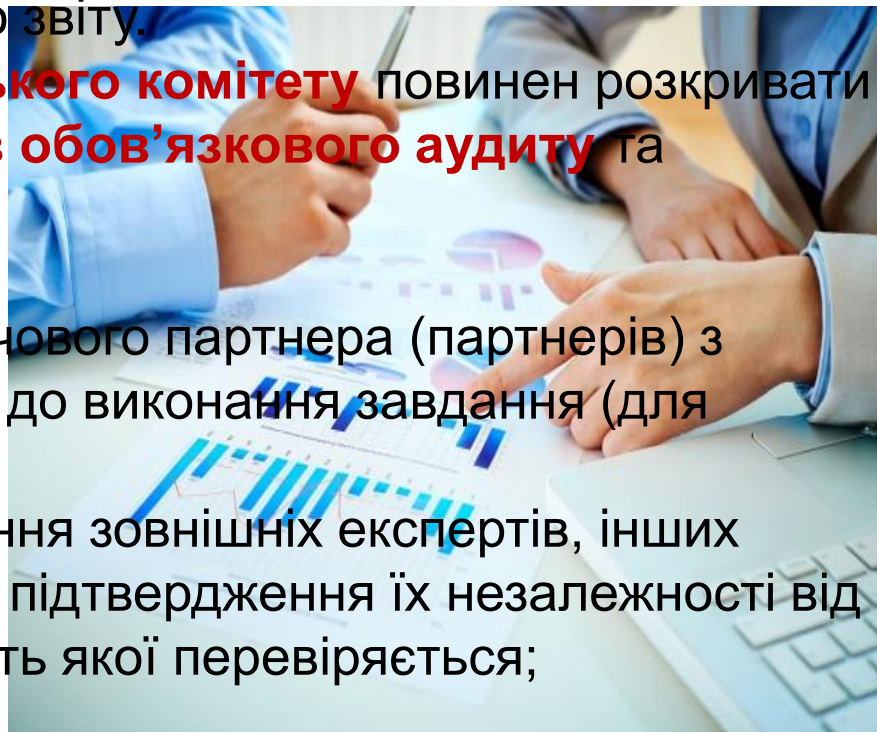
Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” від 21.12.2017 № 2258-VIII

Стаття 35. Додатковий звіт для аудиторського комітету (1)

1. Суб'єкти аудиторської діяльності, які надають послуги з обов'язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, подають до аудиторського комітету або органу (підрозділу), на який покладено відповідні функції, додатковий звіт не пізніше дати подання аудиторського звіту.

2. Додатковий звіт для аудиторського комітету повинен розкривати результати виконання завдання з обов'язкового аудиту та щонайменше має містити:

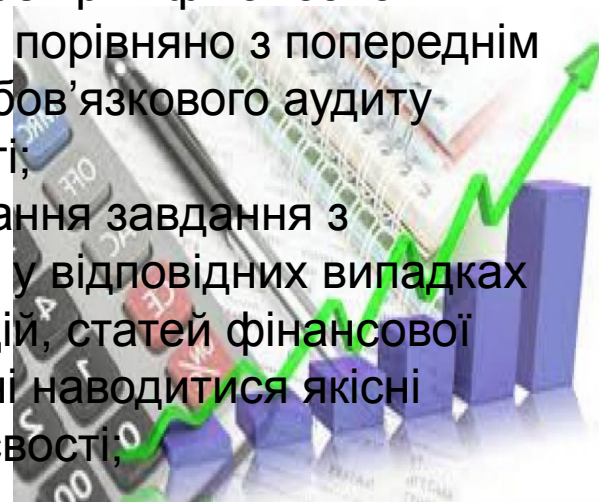
- 1) твердження про незалежність;
- 2) прізвище, ім'я та по батькові ключового партнера (партнерів) з аудиту та аудиторів, які залучалися до виконання завдання (для аудиторської фірми);
- 3) розкриття інформації про залучення зовнішніх експертів, інших суб'єктів аудиторської діяльності та підтвердження їх незалежності від юридичної особи, фінансова звітність якої перевіряється;

Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” від 21.12.2017 № 2258-VIII

Стаття 35. Додатковий звіт для аудиторського комітету (2)

- 4) дані про співробітництво та обмін інформацією з аудиторським комітетом або органом (підрозділом), на який покладено відповідні функції, з посадовими особами органу управління та наглядового органу юридичної особи, зокрема із зазначенням дат та переліку питань, що обговорювалися;
- 5) інформацію про обсяг і строки виконання завдання з обов'язкового аудиту, залучені ресурси;
- 6) розподіл завдань між суб'єктами аудиторської діяльності при призначенні більш ніж одного суб'єкта аудиторської діяльності, якщо обов'язковий аудит проводиться спільно;
- 7) розкриття інформації про застосовану методику перевірки фінансової звітності, зокрема пояснюються усі суттєві відхилення порівняно з попереднім роком, навіть якщо у попередньому році завдання з обов'язкового аудиту виконувалося іншим суб'єктом аудиторської діяльності;
- 8) рівень суттєвості, що застосовувався під час виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності в цілому, та у відповідних випадках рівень або рівні суттєвості щодо певних класів операцій, статей фінансової звітності, іншого розкриття інформації, а також повинні наводитися якісні фактори, що враховуються при визначенні рівня суттєвості;

Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” від 21.12.2017 № 2258-VIII

Стаття 35. Додатковий звіт для аудиторського комітету (3)

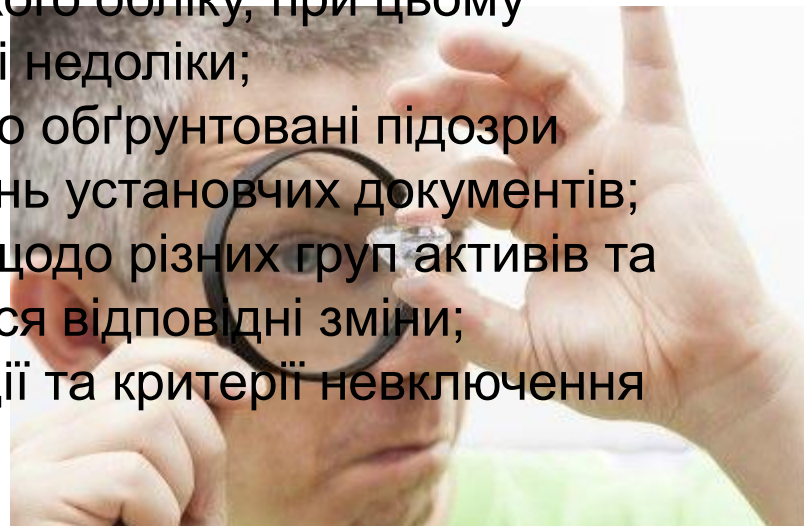
9) судження про виявлені події або обставини, у зв'язку з якими можуть виникнути значні сумніви у здатності юридичної особи продовжувати діяльність на безперервній основі, і те, чи є вони суттєвою невизначеністю, а також коротко викладені вжиті та очікувані заходи підтримки, які враховано при судженні щодо здатності замовника продовжувати діяльність на безперервній основі, і те, чи є вони суттєвою невизначеністю;

10) інформацію про виявлені суттєві недоліки системи внутрішнього контролю та/або системи бухгалтерського обліку, при цьому зазначається усунуто або не усунуто ці недоліки;

11) інформацію про виявлені факти або обґрунтовані підозри порушення законодавства або положень установчих документів;

12) опис застосованих методів оцінки щодо різних груп активів та зобов'язань, у тому числі розкриваються відповідні зміни;

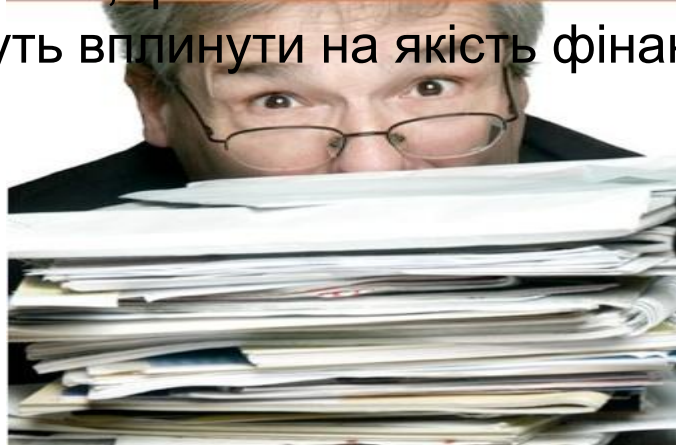
13) пояснення щодо обсягу консолідації та критерії невключення дочірніх підприємств до консолідації;

Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність” від 21.12.2017 № 2258-VIII

Стаття 35. Додатковий звіт для аудиторського комітету (4)

- 14)** опис роботи, виконаної залученим іноземним суб'єктом аудиторської діяльності, який не є членом аудиторської мережі;
- 15)** інформацію щодо забезпечення посадовими особами юридичних осіб надання всіх необхідних запитів, пояснень та документів;
- 16)** повідомлення про:
 - будь-які значні труднощі, що виникли в ході виконання завдання з обов'язкового аудиту фінансової звітності;
 - суттєві питання, що були предметом обговорення з посадовими особами юридичної особи, фінансова звітність якої перевіряється;
 - інші питання, що можуть вплинути на якість фінансової звітності.

Тематичний план роботи Аудиторського комітету компанії

Проблематика вирішуваних питань у сферах:

- ❖ Загальні питання діяльності Комітету;
- ❖ Координація діяльності та взаємодії з зовнішніми незалежними аудиторами;
- ❖ Координація діяльності та взаємодії з суб'єктами системи внутрішнього контролю;
- ❖ Координація діяльності та взаємодії з внутрішніми аудиторами (за умов їх наявності у компанії);
- ❖ Нагляд за системою управління ризиками;
- ❖ Інформування наглядової ради про результати обов'язкового аудиту фінансової звітності компанії

ДЯКУЮ
ЗА УВАГУ ТА СПІВРОБІТНИЦТВО !

Спікер:

Ірина Дмитренко

irynadmytrenko1308@gmail.com

ЗУСТРІЧ-ДИСКУСІЯ В АПУ

08.10.2019

«СТВОРЕННЯ АУДИТОРСЬКОГО КОМІТЕТУ ТА ЙОГО ВЗАЄМОДІЯ З НЕЗАЛЕЖНИМИ АУДИТОРАМИ»

